

Snorre Unit and Gullfaks Unit

Hywind Tampen

Høringsuttalelser til konsekvensutredning

ExxonMobil

petoro

OMV

vår energi

出光 Idemitsu
Petroleum Norge

wintershall dea

equinor

Høringsuttalelser til konsekvensutredning for Hywind Tampen

	Høringsinstans	Dato	Kommentar
1	Arbeids- og sosialdepartementet	12.06.2019	Ingen kommentarer
2	Avinor	07.06.2019	
3	Fiskerlaget Vest	11.06.2019	Lar seg høre gjennom NFL
4	Fiskeridirektoratet	05.06.2019	
5	Forsvarsbygg	14.05.2019	Ingen kommentarer
6	Innovasjon Norge	11.06.2019	Ingen kommentarer
7	Justis- og beredskapsdepartementet	05.06.2019	Ingen kommentarer
8	Kartverket	24.05.2019	Ingen kommentarer
9	Klima- og miljødepartementet	06.06.2019	
10	Kystverket	27.05.2019	Ingen kommentarer
11	Lederne	11.06.2019	Ingen kommentarer
12	LO	03.06.2019	
13	Luftfartstilsynet	07.06.2019	
14	Miljødirektoratet	31.05.2019	
15	Norges Fiskerlag (NFL)	07.06.2019	
16	Norges vassdrags- og energidirektorat	02.05.2019	Ingen kommentarer
17	Norsk Industri	12.06.2019	
18	Næringslivets Hovedorganisasjon	13.06.2019	
19	Oljedirektoratet	07.06.2019	Ingen kommentarer
20	Pelagisk Forening	12.06.2016	
21	Riksantikvaren	22.05.2019	Ingen kommentarer
22	Samferdselsdepartementet	21.03.2019	Ingen kommentarer
23	Utenriksdepartementet	06.06.2019	Ingen kommentarer

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Equinor ASA

Deres ref
AU-TPD-PM681-0005-001_01

Vår ref
18/2788-8

Dato
12. juni 2019

**Vedrørende høring av konsekvensutredning om utbygging og drift av
Hywind Tampen**

Det vises til brev 18. mars 2019.

Arbeids- og sosialdepartementet har innhentet Petroleumstilsynets vurdering.
Petroleumstilsynet opplyser at de ikke har merknader til konsekvensutredningen.
Departementet har ikke kommentarer til saken utover dette.

Med hilsen

Torkel Sandegren (e.f.)
avdelingsdirektør

Martin Heidar
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.asd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 457

Avdeling
Arbeidsmiljø- og
sikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Martin Heidar
22 24 86 07

From: [Merli, Einar](#)
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [Olje- og energidepartementet](#); [Clason, Stein Løken](#); [Ørsløie, Per Morten](#)
Subject: Avinor AS - Høring av konsekvensutredning - Utbygging og drift av Hywind Tampen - Uttalelse
Date: fredag 7. juni 2019 13:34:34
Attachments: [image001.png](#)

Equinor

Vi viser til Deres brev av 18.03.2019 (ref. AU-TPD-PM681-0005-001_01) vedrørende høring av konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen.

Hywind-prosjektet ved Gullfaks er innenfor ansvarsområdet til Equinors ATS-enhet, Tampen HFIS, kalt Tampen HTZ. Norway ACC Stavanger har ansvar for trafikk ned til 1500 fot.

Equinor har etablert et prosjekt i samarbeide med Avinor Flysikring/Norway ACC Stavanger der målet er at Norway ACC Stavanger skal ta over ansvaret for lufttrafikk-tjenesten i Tampen HTZ ved årsskifte 2019/2020. I forbindelse med prosjektmøter med lufttransport-avdelingen i Equinor har Avinor Flysikring fått ganske inngående informasjon om Hywind-prosjektet på Tampen.

Vindturbinene vil være en luftfartshindring for innflyging til Gullfaksfeltet i en gitt sektor, spesielt i forbindelse med instrumentinnflyging ved bruk av helikopterets egen radar, såkalte ARA-innflyginger. Ved slike innflyginger vil Norway ACC ha ansvaret for innflygingssekvens og adskillelse av helikoptrene. Slike luftfartshindre i en innflygingssektor vil alltid gi mindre spillerom for trafikkavvikling under IFR-forhold, dvs. i dårlig vær. Dette vil gi en litt større utfordring for Norway ACC, og med noe mer mulighet for dårligere regularitet.

Norway ACC Stavanger har diskutert denne saken med helikopteroperatørene, som også har gitt sitt høringssvar, samt Equinors lufttransport-avdeling.

Avinor Flysikring har ganske sammenfallende meninger om plasseringen av Hywind vindmøllene på Tampen, men samtidig også at man finner kompensierende tiltak for å avvikle trafikken i det aktuelle området i dårlig vær, og akseptere en noe dårligere regularitet i slike tilfeller.

Med vennlig hilsen

Einar K. Merli

Arealplanlegger, seksjon Masterplaner og arealdisponering

DRIFT OG INFRASTRUKTUR

ainar.merli@avinor.no

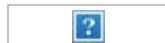
Mob: +47 976 51 687

Tlf: +47 67 03 00 00

Dronning Eufemias gate 6

Postboks 150, 2061 Gardermoen

www.avinor.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@equinor.com>

Sendt: mandag 18. mars 2019 16:13

Emne: Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Til: Høringsinstanser (ihht. liste i vedlagte oversendelsesbrev)

Kopi: Olje- og energidepartementet

Vedlagt følger oversendelsesbrev og konsekvensutredning for Hywind Tampen prosjektet med høringsfrist 7. juni 2019.

Konsekvensutredningen og underlagsdokumentasjon er også tilgjengelig på Equinors internettside:

<https://www.equinor.com/en/how-and-why/impact-assessments/hywind-tampen.html>

Med vennlig hilsen
Equinor ASA
Olav-Bernt Haga
Prosjektdirektør for Hywind Tampen
www.equinor.com

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.
Thank you

From: [vest](#)
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [TF Kåre Heggebo \(k-heggebo@hotmail.com\)](#); [vest](#)
Subject: SV: Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning
Date: tirsdag 11. juni 2019 10:51:34

Hallo

Til orientering er Norges Fiskarlag si uttale, samtidig uttale frå oss då me er eit av medlemslaga.

Med venleg helsing

Fiskarlaget Vest

Britt Sæle Instebo

Dagleg leiar

Tlf. 55 55 39 80 / 45 47 63 60

Mail: vest@fiskarlaget.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [<mailto:konsekvensutredning@equinor.com>]

Sendt: 11. juni 2019 10:37

Kopi: postmottak@oed.dep.no

Emne: FW: Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Vi viser til e-post datert 18. mars 2019 med oversendelse av konsekvensutredning for Hywind Tampen prosjektet.

Frist for å komme med kommentarer har nå gått ut. Vi kan ikke se at vi har mottatt kommentarer fra deres organisasjon.

Dersom dere har kommentarer som vi ikke har mottatt, ber vi om at disse ettersendes så fort som mulig til konsekvensutredning@equinor.com med kopi til postmottak@oed.dep.no.

Med vennlig hilsen,

Equinor ASA

From: GM PRD Konsekvensutredning

Sent: mandag 18. mars 2019 16:13

Subject: Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Til: Høringsinstanser (ihht. liste i vedlagte oversendelsesbrev)

Kopi: Olje- og energidepartementet

Vedlagt følger oversendelsesbrev og konsekvensutredning for Hywind Tampen prosjektet med høringsfrist 7. juni 2019.

Konsekvensutredningen og underlagsdokumentasjon er også tilgjengelig på Equinors internettside:

<https://www.equinor.com/en/how-and-why/impact-assessments/hywind-tampen.html>

Med vennlig hilsen

Equinor ASA

Olav-Bernt Haga

Prosjektdirektør for Hywind Tampen

www.equinor.com

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.
Thank you

Equinor ASA
Att:
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning:

Vi viser til deres brev av 18.03.2019 vedrørende overnevnt sak.

Hywind tampen er en flytende vindpark som Equinor vurderer å bygge i Tampen området i den nordlige delen av Nordsjøen. Feltet er foreløpig planlagt mellom Gullfaks og Snorre –installasjonene, ca 140 km fra land på 260 – 300 meters dyp. Vindparken vurderes utbygd med opptil elleve vindturbiner med en total kapasitet på 80 – 100 MW og kommer til å beslaglegge et område på ca 9 km² i overflaten, men ca 22,5km² på havbunnen grunnet oppankringene.

Prosjektet har en planlagt start i 2022, og har en antatt produksjonsperiode på 20 år.

Fiskeridirektoratets kommentarer til høringen av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning:

Under punkt 2.1. Lokalisering, registrerer Fiskeridirektoratet at lokaliseringen forblir uforandret på tross av Fiskeridirektoratets og Norges Fiskarlag sine innspill til lokalisering ved høringen av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning den 12.9.2018. Equinor har i møte med Fiskarlaget og Fiskeridirektoratet blitt gjort oppmerksom på ulempen som påføres fiskerinæringen ved å plassere vindparken slik som skissert i utkastet til konsekvensutredning, uten at det blir tatt hensyn til. Dette begrunnes blant annet med sikkerhetsperspektivet med å flytte innretningen tett opptil eksisterende installasjoner.

Et av våre forslag til endring er å vri sørenden av parken mer mot øst slik at den bedre følger dybdekontorene. Et annet alternativ vil være å flytte hele parken til et område hvor det generelt er mindre fiskeri- og petroleumsaktivitet

Under punkt 2.7. Forankringssystem, er Fiskeridirektoratet svært opptatt av at ankerene gjøres overtrålbare. Dette begrunnet med at sugeankerene vil stikke to meter opp av havbunnen (formidlet fra selskapet i møter) og at ankerene vil befinne seg ca 800 meter

fra vindturbinene. Dermed er det stor fare for at evt trålkaktivitet over ankerene vil føre til fastheking.

Under punkt 2.8. Strømkabler, registrerer Fiskeridirektoratet at strømkablene virker å ligge i akkurat samme trasse som før høringen av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning utsendt den 12.9.2018. I Fiskeridirektoratets høringsuttalelse av 2.12.2018 ble det poengtert at rør og ledningstraseen bør i størst mulig grad legges langs allerede eksisterende rør og kabeltraseer. Slik konsekvensutredningen framgår, virker ikke dette å være tatt hensyn til. Hvis ikke strømkablene kan legges langs allerede eksisterende traseer, bør kryssing av andre rør og kabler holdes til et minimum for å redusere behovet for store steinfyllinger. Derfor vil vi be om en ny vurdering av strømkabel traseene. Et eksempel på en alternativ trase er å legge strømkabelen langs tampnettkabelen som går mellom nettopp Gullfaks og Snorre feltet.

Under punkt 2.12. Sikkerhetssone, slik designet av parken er, så ser Fiskeridirektoratet behov for en trålfri sone på utsiden av parken, men da må alle innretninger utenfor sonen være overtrålbare. For å holde på en praksis fiskere er kjent med, så bør ikke den trålfrie sonen overstige 500 meter. Dermed bør alt utenfor 500 meter fra ytterste vindmølle være overtrålbare.

Under punkt 2.17. Installasjonsaktivitet, ser Fiskeridirektoratet positivt på at Equinor vurderer å utføre all installasjon på en sesong i stedet for å installere ankerene året før. Som tidligere nevnt, bør dette gjøres i tett dialog med fiskeriorganisasjonene for å redusere sjansen for konflikter.

Under punkt 2.25. Avslutning, står følgende «*Når det gjelder de nedgravde kablene og sugeankrene, er det grunn til å anta at disse vil bli etterlatt på stedet, siden fjerning vil medføre unødvendige inngrep og kostnader*». Fiskeridirektoratet er opptatt av at alle komponenter fra innretningen fjernes ved avvikling av feltet, og dette gjelder også strømkabler og anker som er installert i forbindelse med vindparken.

Under punkt 7.1. Fiskerier, antas fiskeriinteressene som tilfredsstillende beskrevet, men Fiskeridirektoratet ønsker å presisere at selv om bunntrålfiskeriet tidligere var større, så er det også per dags dato et betydelig bunntrålfiske i området og da spesielt rett vest for vindparken. Dette kan oppfattes som underkommunisert i høringen og kan samtidig forandre seg i framtiden. Når parken har en levetid på 20 år, så bør historisk fiskeridata spores lenger tilbake og da finner en vesentlig mer fiskeri på området.

Fiskeridirektoratet minner om at fiskeriaktivitet er en dynamisk aktivitet som til enhver tid tilpasser seg fiskens adferd og vandringsmønster.

Oppsummering og generelle merknader:

Fiskeridirektoratet vurderer foreslått vindpark lokalitet som lite tilfredsstillende og ønsker en ny vurdering av lokalitet. Slik parken nå foreslås bygget vil den til dels ligge i eksisterende trålfelt, samt at den ligger tett opp til områder med periodevis stor fiskeriaktivitet. Under en fiskeoperasjon i dårlig vær kan det være farlig å operere nær slike installasjoner dersom fartøyene skulle få problemer med fremdriftsmaskineriet som følge av uforutsette hendelser som motorfeil eller redskap på propellen. I verste fall kan fartøyet drive inn i vindparken og påføre store skader på turbiner og fartøy.

Bare ved å vri parken slik at den ligger dypere med østenden, så vil dette gjøre det bedre for gjennomføringen av fisket og en minker risikoen for uhell. Alternativt utarbeide et nytt forslag til plassering av parken. Det stilles også spørsmål til foreslått kabel trasse som virker å krysse unødvendig mange allerede eksisterende rør og kabler.

I tillegg blir det viktig å installere overtrålbare ankere, slik at parken ikke tar unødvendig stort areal. Fiskeridirektoratet har forståelse for at det ønskes en trålfri sone, men denne bør ikke overstige 500 meter. Da fiskeriaktivitet er en dynamisk aktivitet som til enhver tid tilpasser seg fiskens adferd og vandringsmønster er det svært viktig å implementere avbøtende tiltak på vindparkens installasjoner og da spesielt innretninger utenfor en trålfri sone. Fiskeridirektoratet viser til avbøtende tiltak nevnt i høringssvar av 2.12.2018.

Fiskeridirektoratet forutsetter at petroleumsloven benyttes som lovgrunnlag for utbygging og drift, herunder også for etablering av sikkerhetssone og overtrålbarehet av undervannsinstallasjoner utenfor en evt. sikkerhetssone m.v..

Fiskeridirektoratet har ingen øvrige kommentarer til konsekvensutredning av Hywind Tampen. Eventuelle merknader vedrørende biologiske ressurser antas ivaretatt av Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Bård Aarbakke
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Equinor ASA	Postboks 8500	4035	STAVANGER
-------------	---------------	------	-----------

Kopi til:

Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	TRONDHEIM
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Olje- og Energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Equinor	Steinar Nilsen	14.05.2019	2018/3967-4/310
		Tidligere dato	Tidligere referanse
		24.04.2019	2019/574
		23.11.2018	2018/3967-2

Hywind Tampen - Høringsuttalelse til konsekvensutredning

Det vises til konsekvensutredning (KU) for den flytende vindparken Hywind Tampen i tilknytning til Gullfaks og Snorre-installasjonen i nordlige deler av Nordsjøen.

Forsvarsbygg ivaretar Forsvarets arealbruksinteresser i plansaker. Vi ga i ref. av 23.11.2018 høringsuttalelse til forslag til utredningsprogram for KU, der vi påpekte at vindturbiner utgjør luftfartshinder for flytrafikk og at vindturbiner påvirker radarsystemer.

Konsekvensutredningen har fulgt opp dette ved at vindturbinene skal merkes og lyssettes i henhold til «Forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder» og «Forskrift om merking av og etablering av sikkerhetssoner tilknyttet innretning for fornybar energiproduksjon», (KU, avsnitt 2.11 og 7.3). Videre skriver Equinor at (KU side 72) *Equinor vil i samråd med Luftfartstilsynet og Luftforsvaret vurdere om strengere merkekrav bør innføres for Hywind Tampen.*

Konsekvenser for radarsystemer er omtalt i KU avsnitt 7.2.3, der prosjektet har utført en studie: *(4) Vissim (2019) Hywind Tampen – Radar interference study. Doc. No: C219-ZZ-J-RA-0002* som konkluderer med at vindturbinene ikke vil påvirke radardekningen i området vesentlig.

Forsvarsbygg har ingen merknader til konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen vindpark.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Eiendomsforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi til:

Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Forsvarsstaben	Postboks 800, Postmottak	2617	LILLEHAMMER

From: [Gry Elisabeth Monsen](#)
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: postmottak@oed.dep.no; [Documentation Centre](#); [Astrid Mjøs](#)
Subject: Høring av konsekvensutredning - Hywind Tampen
Date: tirsdag 11. juni 2019 15:34:48

Takk for muligheten til å komme med uttalelse. Innovasjon Norge vil ikke komme med noen uttalelse i denne saken.

Gry Elisabeth Monsen
Spesialrådgiver
Effektmåling og analyse
Innovasjonspolitisk avdeling (INNO)
Innovasjon Norge
Tlf. 95 85 85 90

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Equinor ASA

Deres ref.

Vår ref.
19/1566 - HAA

Dato
05.06.2019

Høring av konsekvensutredning - Utbygging og drift av Hywind Tampen

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Equinors brev 18. mars 2019.

Vi har ingen merknader.

Med hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Elin M Elverhøy
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Kartverket

Equinor ASA

4035 STAVANGER

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 19/01564-62

24.05.2019

Høringsvar - Konsekvensutredning for Hywind Tampen

Vi viser til e-post av 18.03.2019 fra Equinor ASA på vegne av Olje- og energidepartementet med vedlagt konsekvensutredning for Hywind Tampen. Svarfrist er satt til 07.06.2019.

Kartverket har ingen kommentarer til den mottatte konsekvensutredningen.

Med vennlig hilsen

Statens Kartverk

Jens-Christian Leonthin

Juridisk direktør

Knut Tore Sandum

Seniorrådgiver

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Equinor ASA

Deres ref

AU-TPD-PM681-0005-001_01

Vår ref

18/3113-10

Dato

6. juni 2019

Utbygging og drift av Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Vi viser til brev fra Equinor ASA datert 18. mars 2019 med høring av konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen.

Det planlegges å bygge en flytende vindpark, Hywind Tampen, i tilknytning til feltene Gullfaks og Snorre i Nordsjøen. Vindparken er planlagt bygget ut med elleve vindturbiner med en samlet kapasitet på 88 MW, hvorav seks vil levere strøm til Snorre A og fem til Gullfaks A. Ifølge konsekvensutredningen vil omlag 30-35% av dagens gasskraftforsyning på plattformene kunne bli erstattet med vindkraft. Dette vil gi en utslippsreduksjon på opptil 200 000 tonn CO₂/år og 1000 tonn NO_x/år.

I følge Equinor er det ikke identifisert konsekvenser ved utbygging og drift av Hywind Tampen som har betydelige negative miljøvirkninger. Det er imidlertid kunnskapsmangler knyttet til hvordan offshore vind vil påvirke natur og miljø. Dette gjelder blant annet konsekvenser for sjøfugl, fisk og sjøpattedyr. Ved endelige valg av løsninger forutsetter vi at det vektlegges å unngå negative miljøeffekter.

Videre legger vi til grunn at Equinor vil gjennomføre undersøkelser og overvåking av miljøet i både bygge- og driftsfasen av Hywind Tampen for å øke kunnskapen om hvordan offshore vind påvirker miljøet. Denne kunnskapen vil være viktig for planleggingen av eventuelle fremtidige offshore vindparker.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Hanne Marie Øren

Miljødirektoratet har i tillegg enkelte andre kommentarer til utredningen som vi slutter oss til. Vi viser derfor videre til høringsuttalelsen fra Miljødirektoratet.

Med hilsen

Anja Elisenberg (e.f.)
avdelingsdirektør

Hanne Marie Øren
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: OED

KYSTVERKET

Hovedkontoret

EQUINOR ASA
Forusbeen 50
4035 STAVANGER

Deres ref.:

Vår ref.:
2018/3125-14

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Andreas Kjøl

Dato:
27.05.2019

Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning

Kystverket har ingen kommentarer utover tilsvar til utredningsprogrammet, vår ref 2018/3125-3. Vi har en kontinuerlig dialog med deres prosjektgruppe angående merking og etablering av sikkerhetssoner i forbindelse med vindparkens innretninger og utbredelse.

Om det er behov fra tiltakshaver eller partnere for ytterlige avklaringer rundt dette vil Kystverket være tilgjengelig for møter.

Med hilsen

Arve Dimmen
avdelingsdirektør

Andreas Kjøl
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Sjøsikkerhetsavdelingen

Sentral postadresse: Kystverket Telefon: +47 07847 Internett: www.kystverket.no
Postboks 1502 E-post: post@kystverket.no
6025 ÅLESUND

For besøksadresse se www.kystverket.no Bankgiro: 7694 05 06766 Org.nr.: NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

From: [Tor Hæhre](#)
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: SV: Hywind Tampen - Høring av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning
Date: tirsdag 11. juni 2019 11:48:46
Attachments: [image001.jpg](#)

Hei.

Vi viser til tidligere innsendt høringssvar, og har ikke ytterligere kommentarer til saken nå.

Mvh. Tor Hæhre

Seniorrådgiver

Lederne

Fra: GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@equinor.com>

Sendt: tirsdag 4. desember 2018 12.31

Til: Tor Hæhre <tor@lederne.no>

Emne: RE: Hywind Tampen - Høring av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning

Hei,

Flott, takk skal du ha. Bekrefter med dette at vi har mottatt høringsuttalelsen fra dere.

Med vennlig hilsen,

Ove Vold

For Equinor ASA

From: Tor Hæhre <tor@lederne.no>

Sent: 4. desember 2018 11:54

To: 'postmottak@oed.dep.no' <postmottak@oed.dep.no>

Cc: Sigve Medhaug <sigve@lederne.no>; Audun Ingvarsten <audun@lederne.no>; GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@equinor.com>

Subject: SV: Hywind Tampen - Høring av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning

Hei.

Høringsuttalelsen datert 30. november ble oversendt i går, men jeg sender den herved på nytt for sikkerhets skyld.

Med vennlig hilsen

Lederne

Tor Hæhre

Fagligpolitisk rådgiver

Mobiltf.: (+47) 982 88 859

www.lederne.no

Lederne-logo-m-slagord-2017

Besøk Norges beste nettsted for ledelsesstoff: www.lederne.no

Twitter: @Lederne

Facebook: www.facebook.com/lederne

Fra: GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@equinor.com>

Sendt: 4. desember 2018 11:18

Emne: FW: Hywind Tampen - Høring av forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning

Vi viser til e-post datert 12. september 2018 med oversendelse av forslag til utredningsprogram for Hywind Tampen prosjektet.

Frist for å komme med kommentarer har nå gått ut. Vi kan ikke se at vi har mottatt kommentarer fra deres organisasjon.

Dersom dere har kommentarer som vi ikke har mottatt, ber vi om at disse ettersendes så fort

som mulig til konsekvensutredning@equinor.com med kopi til postmottak@oed.dep.no.

Med vennlig hilsen,

Equinor ASA

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.
Thank you

Equinor ASA
4035 STAVANGER

Oslo, 03.06.2019
Vår ref. 19/715-7
646.10/OLLI
Deres ref. AU-TPD-PM681-0005-001_01

Att:

Høring - Konsekvensutredning - Utbygging og drift av Hywind Tampen

Høringsuttalelsen oversendes med forbehold om endelig godkjenning i LOs sekretariat 17. juni d.å.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til ovennevnte høring fra Equinor.

Bruk av vindkraft i energiforsyningen til petroleumsinstallasjonene vil gi viktige bidrag til reduksjonen av CO2 i produksjonsfasen. Næringen har selv gjennom veikartet for norsk sokkel og ved Equinors selskapsinterne mål høye ambisjoner for reduksjon av klimagassutslipp.

LO mener det er svært viktig at næringen prioriterer dette arbeidet. Norsk sokkel har i de oversiktene som er tilgjengelig lave utslipp per produsert fat sammenlignet med andre petroleumsprovinser.

Utvikling av nye løsninger og ny teknologi på norsk sokkel har bidratt til eksporten av norske teknologiske løsninger fra leverandørindustrien. Den internasjonale omsetningen var selv i kriseåret 2016 på over 130 milliarder kroner.

LO er opptatt av den verdiskapningen og de arbeidsplassene aktiviteten på norsk sokkel gir i Norge. Det er av stor betydning for petroleumsnæringen at den norske leverandørindustrien lykkes med sine tilbud om leveranser.

Det gjelder ikke minst i utviklingen av nye løsninger. LO mener slike prosjekter må tilrettelegges slik at norske leverandørbedrifter settes i stand til å delta i konkurransen om oppdragene.

LO mener det er viktig at norske leverandører med dette får en mulighet til å kvalifisere teknologi og bygge kompetanse som styrker industrien i konkurransen for leveranser og tjenester ved utbygging av havvind på andre lands sokler.

Dette prosjektet vil kreve et maritimt bidrag. LO vil poengtere at sjøfolk telles med i oppsummeringen av ringvirkningene av norsk sokkel når de lønnes med norsk lønn og har valgt å bosette seg her i landet.

LO mener aktiviteten på norsk sokkel ikke skal bygge opp under selskaper, som dumper lønns- og arbeidsvilkår under det nivået som kreves for at bostedsadressen til mannskapet kan være i Norge.

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

Den aktiviteten som foregår i norsk farvann må regnes som en del av det norske arbeidsmarkedet og derfor baseres på norske lønns- og arbeidsvilkår.

LO er tilfreds med at Equinor vil bruke større fartøy med gangbru for drift og vedlikehold av Hywind Tampen.

LO registrerer at Equinors eget Flight Safety miljø har i samråd med helikopteroperatør Bristow konkludert med at vindparken ikke vil ha noen stor praktisk betydning for helikoptres innflyging til innretningene i Tampen området, uansett vær. Vindparken vil likeledes heller ikke utgjøre noen sikkerhetsrisiko operasjonelt sett.

I og med at vindparken vil ha en praktisk betydning for helikopter innflygningene i Tampen området, samt at HFIS funksjonen vurderes overført til Avinor, mener LO det bør gjennomføres en helhetlig risikoanalyse i et partssamarbeid.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Julie Lødrup
(sign.)

Kenneth Sandmo
(sign.)

Saksbehandler: Olav Lie

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Equinor ASA - konsekvensutredning

Saksbehandler: Finn Owen Meling

Telefon direkte: 45427874

Vår dato: 07.06.2019

Vår referanse: 18/16073-4

Norge

Deres dato: 18.03.2019

Deres referanse: AU-TPD-PM681-0005-001_01

Høring av konsekvensutredning - utbygging og drift av Hywind Tampen

Luftfartstilsynet viser til høring av konsekvensutredning for utbygging og drift av en flytende vindpark i Tampen-området i Nordsjøen (Hywind Tampen).

Luftfartstilsynet har ingen erfaring med vindturbiner plassert på denne måten. Vi har søkt informasjon om hvordan dette håndteres på britisk side, og vi vil i den sammenheng anbefale at man i prosjektet blant annet legger retningslinjene i relevante deler av «*CAA Policy and Guidelines on Wind Turbines*» (CAP 764) til grunn for videre planlegging, se link:

<https://publicapps.caa.co.uk/docs/33/CAP764%20Issue6%20FINAL%20Feb.pdf>

Luftfartstilsynet vil videre anbefale at konsultasjonen ikke begrenses til norske aktører, siden også helikopterindustriens erfaring med effekter av vindmøller trolig er begrenset. Vi antar at innhenting av erfaringer fra flyging i områder der tilsvarende teknologi måtte være installert og driftet på britisk side vil være relevant.

I alle tilfeller vil vi påpeke at det er viktig at vindturbinene merkes på et forsvarlig vis for å unngå sammenstøt med luftfartøy. I tillegg må man ta hensyn til mulig påvirkning på overvåkings- og navigasjonssystemer, samt mulige effekter av turbulens. Disse punktene utdypes nedenfor.

Forsvarlig merking

Forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder (BSL E 2-1) gjelder i utgangspunktet ikke utenfor territorialgrensen. Vi vil likevel sterkt anbefale at denne forskriften brukes som grunnlag for en forsvarlig merking av vindturbinene. I tillegg anbefaler vi at Luftfartstilsynet konsulteres før endelig merking besluttes.

Både visuell og elektronisk merking kan være aktuelt. Vi gjør oppmerksom på at dersom merkingen ikke blir tilfredsstillende, så vil Luftfartstilsynet kunne pålegge norske fly- og helikopteroperatører begrensninger for operasjoner i området i påvente av at det finnes en tilfredsstillende ordning for rapportering og merking.

Det er også verdt å nevne at Luftfartstilsynet kun har myndighetsansvar for sivil luftfart. Generelt vil militær luftfart også kunne foregå i form av operasjoner i lav høyde.

Vår dato
07.06.2019

Vår referanse
18/16073-4

Videre gjør vi oppmerksom på at det foregår et felleseuropeisk arbeid for å koordinere krav til hindermerking offshore. PTIL samordner dette arbeidet i Norge.

Påvirkning på overvåkings- og navigasjonssystemer

Vi registrerer at det er gjort en studie av turbinenes virkning på skipsradar, men kan ikke se at det er gjort en tilsvarende studie for eventuell virkning på radar ombord i helikoptre og andre luftfartøy. Offshorehelikoptre er helt avhengig av at disse radarene fungerer for navigasjonsformål, ikke minst for innflyging til installasjonene. Tilsvarende gjelder for SAR-helikoptre, både for navigasjon og søk. Dersom det blir forstyrrelser her, vil helikoptertrafikken kunne stoppe opp også til nærliggende installasjoner, slik at konsekvensene kan bli store.

Vi registrerer at studien også omfatter VHF-kommunikasjon og AIS, men kan ikke se at det er spesifisert at dette gjelder VHF-kommunikasjonsfrekvenser for luftfarten (som ikke er maritim VHF-FM). Vi minner om at frekvenser som nyttes til navigasjonsformål, så som DME og NDB, også er viktige i denne sammenheng. I hvilken grad møllene er synlige på fly og helikoptres radar er også relevant.

Turbulens

Etter det Luftfartstilsynet erfarer har turbulenseffekt vært registrert i opptil 10-30 nautiske mil unna vindfarmer. Etter det vi forstår er avstanden til de nærmeste installasjonene i tilfellet Hywind Tampen ca. 8 nautiske mil.

Med vennlig hilsen

Hege Susann Aalstad e.f.
fungerende avdelingsdirektør
Direktoratsavdelingen

Finn O. Meling
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.

Kopi til: Olje- og energidepartementet

Equinor ASA
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

Oslo, 31. mai 2019

Deres ref.:
AU-TPD-PM681-0005-001_01

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/11111

Saksbehandler:
Mihaela Ersvik

Konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen

Miljødirektoratets kommentarer

Miljødirektoratet mener at konsekvensutredningen i hovedsak dekker de områdene som bør belyses når det gjelder ytre miljø. Vi savner imidlertid en nærmere redegjørelse for materialvalg og vedlikeholdsoperasjoner samt effekter av varierende tilgang på vindkraft, herunder fakling ved opp og nedkjøring av turbiner.

Vi forventer at de miljømessig beste løsningene tas i bruk, for eksempel bruk av korrosjonsbestandige materialer. Vi forventer at Equinor etablerer overvåking av sjøfugl og gjennomfører nærmere undersøkelser av støy og sjøpattedyr, samt tar kontakt for nærmere avklaring av behov for tillatelse etter forurensningsloven.

Vi viser til brev fra Equinor Norge AS av 18. mars 2019 med oversendelse av konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen.

Bakgrunn

Equinor ønsker å bygge ut en flytende vindpark, Hywind Tampen, i blokk 34/7 i Nordsjøen. Vindparken vil ligge om lag 10 km sørøst for Snorre A og 13 km nord for Gullfaks A. Nærmest ligger Visund Sør som er en undervannsinstallasjon.

Vindparken vil bygges ut med elleve vindturbiner med en samlet kapasitet på 88 MW, hvorav seks vil levere strøm til Snorre A og fem til Gullfaks A. Ifølge konsekvensutredningen vil omlag 30-35% av dagens gasskraftforsyning på plattformene kunne bli erstattet med vindkraft. Totalt vil dette føre til en utslippsreduksjon på opptil 200 000 tonn CO₂/år og 1000 tonn NO_x/år.

Vindparkens totalareal vil bli ca. 11 km² på havoverflaten og omlag 22,5 km² på sjøbunnen (inkludert ankrene som holder turbinene på plass). Vindturbinene vil stå plassert med en avstand fra hverandre på ca. 1,5 kilometer.

Produksjonsstart er planlagt til 3. kvartal 2022 med en antatt produksjonsperiode på om lag 20 år.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet mener at konsekvensutredningen i hovedsak dekker de områdene som bør belyses når det gjelder ytre miljø, men at den på enkelte områder ikke gir tilstrekkelig informasjon om tiltaksmuligheter og miljøkonsekvenser, bl.a. materialvalg og vedlikeholdsoperasjoner. Dette er nærmere beskrevet nedenfor. Miljødirektoratet forventer at de miljømessig beste løsningene tas i bruk.

Materialvalg og vedlikehold

I vår uttalelse til program for konsekvensutredning ba vi om å få belyst materialvalg og utslippsreducerende tiltak i forbindelse med vedlikeholdsoperasjoner, herunder BAT og metoder for oppsamling av partikler for å unngå utslipp til sjø, samt forventet årlig utslipp til luft fra drifts- og vedlikeholdsfartøy. Vi vurderer at Equinor ikke i tilstrekkelig grad har redegjort for disse forholdene.

Equinor har ikke tatt endelig beslutning om materialvalg, men opplyser at valget sannsynligvis går i retning av bruk av korrosjonsbestandige materialer der det anses som best egnet. Bruk av korrosjonsbestandige materialer har betydning for levetid, vedlikeholdsbehov, utslipp sjø og luft og avfallsgenerering i forbindelse med vedlikeholdsoperasjoner. Vi forventer at Equinor benytter korrosjonsbestandige materialer som vil redusere vedlikeholdsbehovet.

Utslipp til luft

Utslipp til luft fra Snorre og Gullfaks vil avhenge av driftsscenarioene, antall gassturbiner i drift og pådraget på turbinene. Pga. varierende vindkraft vil innretningene være avhengig av å opprettholde en svingkraftreserve for å møte plutselige vindreduksjoner. Ifølge Equinor vil driftsorganisasjonen måtte balansere mellom hensynet til å redusere utslipp til luft og hensynet til sikker drift.

Miljødirektoratet savner en nærmere vurdering av effekter av varierende tilgang på vindkraft, herunder i hvilken grad svingninger i vindkraft, opp og nedkjøring av turbiner, vil medføre økt fakling, spesielt oppstartsfasen, og sett i forhold til dagens situasjon.

Sjøfugl

Ifølge konsekvensutredningen vil etablering av Hywind Tampen trolig ha liten eller ingen effekt på sjøfugl i området. Konklusjonene er basert på sjøfuglstudiet gjennomført av NINA på vegne av Equinor. Det er likevel verdt å merke seg at NINA skriver: "Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til potensielle effekter, og vi vet lite sikkert om hvilke faktorer som påvirker risikoen for kollisjoner eller habitatforstyrrelser. Det finnes kun et fåtall flytende vindturbiner langt til havs og erfaringsgrunnlaget for å vurdere effekter er veldig lite. Sjøfuglbestandenes utvikling er også i rask endring. Det er negative trender, og mange arter er karakterisert som truet på den norske rødlisten

for arter. Ytterligere negative endringer vil gjøre sjøfuglene mer sårbare for ulike menneskelige inngrep, inkludert flytende vindparker til havs."

I tråd med anbefalingen fra NINA, forventer Miljødirektoratet at Equinor etablerer overvåking av sjøfugl og interaksjon med vindturbinene før og under driftsfasen. Slik overvåking bør også dokumentere eventuelle virkninger av avbøtende tiltak til bruk i planleggingen av framtidige vindparker.

Støy og sjøpattedyr

Det framgår av konsekvensutredningen at den kontinuerlige lyden fra Hywind-turbinene i drift vil være mulig å høre for marine pattedyr innenfor en radius på ett par hundre meter. Støysimuleringer som er gjennomført viser ifølge Equinor at for gruppen av lavfrekvente hvaler ble den akkumulerte lydenergien over 24 timer overskredet på avstander nærmere enn 45 meter, basert på kriterier utarbeidet av NOAA 2018. Equinor vurderer sannsynligheten for at et dyr oppholder seg i 24 timer innenfor en radius på 45 meter til å være nærmest lik null og at konsekvenser av støy for sjøpattedyr, samt fisk og bunnsamfunn til å være neglisjerbar.

Det er stort fokus på støy og sjøpattedyr, bl.a. adferdsendringer og mulig påvirkning på kommunikasjon og matsøk. Vi forventer at Equinor gjennomfører nærmere undersøkelser av støy og sjøpattedyr når vindturbinene kommer i drift for bl.a. å få økt kunnskap om påvirkning på sjøpattedyr. I denne sammenheng bør det gjøres nye vurderinger av mulig støypåvirkning basert på kriterier for marine pattedyr som nylig (2019) er publisert av Southall et al.¹ i *Aquatic Mammals*, og som er å anse som en internasjonal standard.

Etterlatelse av utstyr

Equinor skriver at nedgravde kabler og sugeankre muligens vil bli etterlatt på stedet etter avvikling av vindparken, siden de mener fjerning vil medføre unødvendige inngrep og kostnader. Equinor bør ta plastproblematikk i marint miljø med i sine framtidige avviklingsvurderinger.

Behov for tillatelse etter forurensningsloven

Miljødirektoratet ber Equinor ta kontakt for nærmere avklaring av behov for tillatelse etter forurensningsloven.

Forskning og utvikling

Vi ser det som positivt at Equinor vil legge til rette for at Hywind Tampen vil kunne benyttes til forskning og utvikling for å øke forståelsen av hvordan offshore vind kan påvirke natur og miljø.

¹ Southall, B.L., Finneran, J.J., Reichmuth, C., Nachtigall, P.E., Ketten, D.R., Bowles, A.E., Ellison, W.T., Nowacek, D.P. & Tyack, P.L., 2019. Marine Mammal Noise Exposure Criteria: Updated Scientific Recommendations for Residual Hearing Effects. *Aquatic Mammals*, 45(2): 125-232.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ingvild Marthinsen
seksjonsleder

Mihaela Ersvik
senioringeniør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

- Klima- og miljødepartementet
- Olje- og energidepartementet

Equinor ASA

Vår dato
07.06.2019

Vår referanse
2018/00033-13

Vår saksbehandler
Sonja Elin Kleven Jakobsen/94080674

Deres referanse

Høringsvar fra Norges Fiskarlag om konsekvensutredningen for Hywind Tampen

1. Innledning

Norges Fiskarlag viser til oversendelsesbrev og konsekvensutredning for Hywind Tampen oversendt av Equinor 18. mars d.å. Høringsfristen i denne saken er 7. juni d.å.

Rettighetshaverne i Snorre (PL057 og PL089) og Gullfaks (PL050) planlegger å bygge ut en flytende vindpark, Hywind Tampen, i tilknytning til Gullfaks og Snorre- installasjonene i Tampen området i de nordlige deler av Nordsjøen. Vindparken er planlagt utbygd med elleve 8MW Hywind vindturbiner for å forsyne Gullfaks og Snorre med vindbasert elektrisk kraft.

Konsekvensutredningen inngår som en del av endret plan for utbygging og drift for Snorre og Gullfaks som planlegges overlevert til myndighetene i løpet av 2019.

2. Norges Fiskarlags involvering og innspill i prosessen

Norges Fiskarlag har vært involvert i denne prosessen siden vi fikk forslag til utredningsprogram for konsekvensutredningen på høring 12. september 2018.

Vi har også hatt flere møter med Equinor om Hywind Tampen, og forutsetter at Norges Fiskarlag sitt standpunkt i denne saken er kjent for de involverte i prosessen.

Norges Fiskarlag viser i den forbindelse til vårt formelle høringssvar på forslaget til utredningsprogrammet datert 13. november 2018. Om tiltakets plassering uttalte Norges Fiskarlag under punkt 2.2 at:

«Norges Fiskarlag har forståelse for at Equinor må redusere CO² utslippene på norsk sokkel, og at det foreliggende prosjektet i så måte er et prestisjeprosjekt som det er viktig å få gjennomført. Norges Fiskarlag mener allikevel at innspill om plassering fra fiskerne som kan bidra til å redusere potensialet for konflikter bør veie tungt, og vi ber om at vårt innspill om plassering blir hensyntatt.

Fiskebåt (medlemsorganisasjon hos Norges Fiskarlag) hadde møte med Equinor om denne saken tidligere i år, og spilte da inn at anlegget må legges parallelt med dybdekontene og flyttes lenger nord, fordi der vindmølleparken er tenkt plassert er en del av fiskeområdet Kanten/Renna som er, og har vært, et viktig fiskeområde for trålerne. Fisket her, som andre plasser, kan variere fra år til år.

En slik plassering vil føre til mindre potensielle konflikter med fiskeriinteressene i området.

Norges Fiskarlag gjentok dette innspillet i møtet med Equinor 9. oktober d.å, og vi forhørte oss om det var jobbet videre med Fiskebåt sitt innspill. Equinor opplyste i møtet at de kun har nevnt dette for prosjektansvarlig, og at de ikke hadde jobbet videre med dette innspillet før høringen ble sendt ut. En fikk også opplyst av Equinor i møtet at det kan bli vanskelig å flytte på vindmøllene på grunn av andre interesser i området.

Om det er slik å forstå at forhold beskrevet i høringen ikke kan endres på, ser en ikke hvorfor slike saker blir sendt på høring.

I tillegg vil en peke på at når en inviterer fiskerinæringen på møter kan en ikke akseptere at det kun er for å informere om hvorledes ting er bestemt, og at ting ikke kan endres. Vi forutsetter, med bakgrunn i at vi bruker både tid og midler for tilsatte og tillitsmenn, at innspill fra fiskerinæringen i disse møtene blir tatt til følge i det videre arbeidet med saken.

Norges Fiskarlag mener at alle interessene, jf. Equinors utsagn om andre interesser i området, må på bordet i denne saken. Kun på denne måten får departementet et objektivt grunnlag å forholde seg til når det kommer til den interesseavveiningen som må gjøres når tillatelsen skal gis.

Norges Fiskarlag krever også at konsekvensutredningen utreder muligheten for å flytte installasjonen i tråd med vårt forslag, og at denne vurderingen synliggjøres i utredningen. Dette vil være i tråd med petroleumsforskriften § 22 a første ledd. Vi er av den oppfatning av at en plassering som foreslått av oss vil være konfliktdepende, og et avbøtende tiltak mot det areal som beslaglegges ved utbyggingen.»

Norges Fiskarlag hadde på nytt møte med Fiskeridirektoratet og Equinor 16. mai d.å. Equinor ble på nytt minnet på om ulempene denne plasseringen fører til for fiskerinæringen. Equinor informerte om at det ikke var aktuelt med en annen plassering enn den som var foreslått i utredningsprogrammet, og at konsekvensutredningen som skulle sendes på høring kom til å gjenspeile dette.

3. Norges Fiskarlags vurdering av konsekvensutredningen

3.1 Vedrørende plasseringen av tiltaket

Norges Fiskarlag ser at Equinor ikke har tatt hensyn til de innspillene som har kommet fra Norges Fiskarlag eller Fiskeridirektoratet om plassering av vindparken i konsekvensutredningen som nå er på høring. Lokaliseringen er akkurat lik som den var ved høringen av forslaget til utredningsprogrammet for konsekvensutredningen som var på høring i høst.

Under punkt 2.20 om vurderte alternative lokasjoner i konsekvensutredningen begrunnes Equinor sitt valg av plassering i hovedsak ut i fra vurderingen av kostnadseffektivitet og potensialet for reduksjon av CO2 utslipp.

Slik vi ser det er det ikke foretatt en reell vurdering av Fiskarlagets krav om at; «anlegget må legges parallelt med dybdekontene og flyttes lenger nord, fordi der vindmølleparken er tenkt plassert er det en del av fiskeområdet Kanten/Renna som er, og har vært, et viktig fiskeområde for trålerne. Fisket her, som andre plasser, kan variere fra år til år.

En slik plassering vil føre til mindre potensielle konflikter med fiskeriinteressene i området».

Norges Fiskarlag vil komme med en ytterligere redegjørelse for fiskeriinteressene i området for å få Equinor til å forstå hvor alvorlige konsekvenser ønsket plassering av tiltaket kan føre til for fiskeriene.

Pelagiske kvoter tildelt norske fartøy i nordsjøbasenet i 2019:

- Hestmakrell 64991 tonn
- Kolmule 78149 tonn
- Øyepål 67730 tonn
- Makrell 152811 tonn
- Nordsjøsil 114677 tonn

I tillegg til dette kommer seikvotene, og annen hvitfisk som også blir fanget i disse områdene.

Fisket etter Hestmakrell, kolmule og øyepål er fiskerier som foregår ene og alene i «kanten», altså Utsira nord, Utsira sør og østlige deler av Vikingbanken. I fjor var det tendenser til at makrellen fulgte kanten fra Tampen og til sør i Norskerenna, før den kom tilbake til østsiden av Shetland.

Norges Fiskarlag har forsøkt å være imøtekommende og konstruktive i denne prosessen, for å forsøke å få til en slags sameksistens i dette tilfellet. Vi har møtt liten vilje og forståelse fra Equinors side til å lytte til og ta hensyn til våre innspill.

Vi er av den oppfatning at en plassering som foreslått i konsekvensutredningen har stort potensiale for å ødelegge for fiskeriene i området.

Equinor begrunner sitt valg av lokalisasjon med at¹:

Equinor har over tid vurdert flere lokasjoner for et Hywind prosjekt på norsk sokkel. Basert på en vurdering av mulige installasjoner ble det konkludert med at de mest egnede feltene for bruk av Hywind er Gullfaks og Snorre. Det viktigste kriteriet i denne vurderingen var kostnadseffektivitet og potensialet for reduksjon av CO₂ utslipp. Dette er i stor grad styrt av kraftbehovet på plattformene og gjenværende levetid. Installasjonene må også ha infrastruktur og kapasitet til å ta imot vindkraften som produseres. I tillegg er det viktig å vurdere egnethet for en vindpark i området, for eksempel vindressurs, vanndyp, og minimal ulempe for andre brukere i området.

Vi mener at konsekvensutredningen ikke er tilstrekkelig når det gjelder vurdering av alternativ plassering av tiltaket, og vi krever at det blir foretatt en ny vurdering av plasseringen av tiltaket. Som vi har gjentatt overfor Equinor mange ganger, en plassering som foreslått vil delvis ligge i eksisterende fiskefelt hvor det i perioder er stor fiskeriaktivitet. Det vil si at dette tiltaket vil medføre stor ulempe for fiskeriene, og det er helt klart at Equinor så langt har valgt å ikke lytte til våre innspill om disse negative konsekvensene og ta dette med som et moment i sin vurdering.

Det er også et sikkerhetsaspekt i denne saken som Equinor i større grad må adressere i konsekvensutredningen. Ved fiskeoperasjoner i dårlig vær og eventuell motorstopp kan fiskefartøy drifte inn i vindparken. Dette kan føre til skader på både mennesker, fartøy og installasjoner. Dette vil også kunne avbøtes ved å legge vindmøllene parallelt med dybdekontene og lenger nord, som Fiskarlaget foreslår.

3.2 Vedrørende strømkabler, sikkerhetssoner og forankringssystem

Det forutsettes at strømkabler og ledninger som trengs for å bygge Hywind legges i eksisterende traseer for rør og ledninger i området, og at disse gjøres overtrålbare.

I konsekvensutredningen fremkommer det at kablene ikke er lagt som beskrevet over, og vi ber om at dette gjøres i forbindelse med utbyggingen av Hywind. Dette vil gjelde uavhengig av plassering av lokalitet for Hywind. Dette er for å redusere beslaget på havbunnen, og derved risiko for fiskeriene ved å hekte seg fast i kabler og rør.

Vi ber om at plassering av strømkabler og rør vurderes på nytt sammen med plassering av vindparken,

¹ Fra konsekvensutredningens punkt 2.20

jf. punkt 3.1 ovenfor.

Når det gjelder forankringssystemene er det i punkt 10 i konsekvensutredningen skrevet at man skal «tilstrebe et overtrålbart forankringssystem der dette er relevant og teknisk mulig.»

Norges Fiskarlag forutsetter at alle ankrene blir overtrålbare uavhengig av lokalisering av parken, jf. konsekvensutredningens punkt 7.1.7 om vurderingen av konsekvensen for fiskebåtens utstyr dersom den hukes fast i området.

Vi vil ikke godta større restriksjoner på vår fiskeriaktivitet enn nødvendig, med den begrunnelsen at det er for dyrt å gjøre innretningene på havbunnen overtrålbare, jf. utsagnet i nevnte punkt om å opprette trålfrie soner rundt vindparken.

3.3 Beskrivelse av fiskeriaktiviteten og konsekvensene av tiltaket for fiskeriene i foreslått område for Hywind Tampen

Norges Fiskarlag mener at Equinor underkommunerer viktigheten av området som lokaliseringen av Hywind Tampen har for fiskeriene. Dette gjøres i konsekvensutredningens punkt 7.1 ved at det bl.a skrives:

Samlet vurderes den planlagte vindparken å medføre begrensede operasjonelle ulemper og begrenset fangsttap for trålere og ringnotfartøyer som opererer i og omkring området. For fiske med øvrige redskaper ventes ikke vindparken å ha noen virkning. Basert på skalaen som er lagt til grunn for vurderingen vurderes den planlagte utbyggingen å få liten virkning for fiskeriene i driftsfasen.

Det foregår fremdeles et omfattende trålfiske ved Kanten/Renna, som vi har vist til tidligere. Den planlagte parken vil kunne sperre av deler av dette området for viktige fiskerier nå og i fremtiden. Fiskeriene er ikke statiske og vil alltid være i endring og tilpasse seg fiskens adferd og vandringsmønster.

Å basere seg på sporingsdata noen få år tilbake i tid er ikke tilstrekkelig når man skal plassere et så omfattende og langvarig tiltak i et område som er et viktig fiskeområde.

Norges Fiskarlag er av den oppfatning at beskrivelsen av fiskeriaktiviteten i området for det planlagte tiltaket ikke er godt nok beskrevet med tanke på fiskerienes karakter. I tillegg til dette legges det ukritisk til grunn at dette tiltaket vil få lite konsekvenser for fiskeriene. Dersom dette hadde vært tilfellet ville det nok vært mindre protester fra fiskeriorganisasjonene og Fiskeridirektoratet om dette prosjektet.

På denne bakgrunn ber vi om at det foretas en ny vurdering av fiskeriaktiviteten i området, og av tiltakets konsekvenser for fiskerinæringen. Slik denne vurderingen nå foreligger vil den ikke være tilstrekkelig for å gi et riktig bilde av de store konsekvensene dette tiltaket vil få for fiskerinæringen.

Når det gjelder en eventuell sikkerhetssone, er dette noe vi må komme tilbake til når endelig plassering av anlegget er avgjort.

4. Oppsummering

Norges Fiskarlag har vært aktiv i prosessen med plassering av Hywind Tampen for å forsøke å få til en sameksistens på havet i dette tilfellet. Vi har vært konstruktiv, og foreslått en alternativ måte å plassere anlegget på som gjør at ulempene for fiskeri reduseres. Ingen av våre innspill om dette har blitt hensyntatt, og vi opplever liten vilje og forståelse fra Equinor sin side til å forsøke å løse den oppståtte arealkonflikten.

Norges Fiskarlag krever at det blir foretatt en ny gjennomgang av plassering av dette tiltaket før man vurderer å gi tillatelse til utbygging av Hywind Tampen. Konsekvensene for fiskeriene er ikke vurdert

på en tilstrekkelig måte i denne saken, og Equinor har ikke lyttet til eller vurdert våre og Fiskeridirektoratet sine innspill i tilstrekkelig grad i denne saken.

Norges Fiskarlag godtar ikke en plassering som omsøkt, og krever at hele anlegget flyttes dersom ikke våre krav kan imøtekommes. Det er regjeringens politikk at ulike næringer skal eksistere sammen på havet, men slik denne saken har utspilt seg har det kun vært enveisdialog fra Equinor sin side hvor oljenæringens behov gjennomsyrer alle beslutninger som er tatt vedrørende plassering.

Det vil ikke være akseptabelt fra fiskerisiden at en konsekvensutredning som gir en så dårlig beskrivelse av konsekvensene for fiskeriene, får gjennomslag hos petroleumsmyndighetene.

Norges Fiskarlag ber om at forvaltningen setter krav til Equinor om at denne konsekvensutredningen gjøres på en skikkelig måte i tråd med reglene i petroleumsloven og forvaltningsloven slik at rettsikkerheten til fiskerne ivaretas i denne saken.

Dette innebærer en reell vurdering av vårt forslag til alternativ plassering, eventuell flytting av hele anlegget og en korrekt beskrivelse av konsekvensene for fiskeriene ved plassering av vindmølleparken i ønsket område fra Equinor sin side.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Sonja Elin Kleven Jakobsen

Kopi til: Medlemslagene
Landsstyret
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet

Equinor ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Vår dato: 02.05.2019
Vår ref.: 201839040-12
Arkiv: 008
Deres dato: 18.03.2019
Deres ref.: AU-TPD-PM681-0005-001-01

Saksbehandler:
Ole Henrik Olsen

Høringssvar fra NVE - Høring av konsekvensutredning - Utbygging og drift av Hywind Tampen

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til høring av konsekvensutredning for utbygging og drift av Hywind Tampen datert 18. mars 2019.

NVE har ingen merknader til høringssaken.

Med hilsen

Anne Rogstad
seksjonssjef

Ole Henrik Olsen
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Olje- og energidepartementet

Til: Equinor, v/konsekvensutredning@equinor.com

Fra: Norsk Industri

Kopi: postmottak@oed.dep.no

Dato: 12/06-2019

Sak: Hywind Tampen – Høringssvar til konsekvensutredning

Høringssvar til konsekvensutredning for Hywind Tampen

Norsk Industri viser til vårt høringssvar til utredningsprogram for konsekvensutredning (KU) fra 30/11–2018, og mottatt konsekvensutredning for Hywind Tampen-prosjektet.

Norsk Industri ser på offshore flytende havvind som et stort og globalt fremtidig marked. KU viser til en analyse som forventer et marked for flytende havvind på 12 GW og investeringer på nesten 450 milliarder globalt innen 2030, hvorav Norge har en andel på snaue 10%. Det er viktig at norsk sokkel med gode forhold og norske bedrifter med lang og relevant erfaring tar og får en sentral rolle i utviklingen. Innovasjon, erfaringsoverføring og kompetanse vil bidra til å gjøre teknologien kommersiell, volumet større og gi norske bedrifter konkurransekraft i det kommende nasjonale og internasjonale markedet.

Det er erfaring fra olje, gass og maritimt som nå benyttes for å gi leverandørbedriftene flere bein å stå på. Det er også prosjekter med betydelig reduksjon av klimagassutslipp, og utslippsfri strøm-produksjon offshore kan selvsagt også være nøkkel for havbruk og andre næringer til havs. Offshore flytende havvind bidrar også til at norsk sokkel preges av aktører og myndigheter som utvikler og tar i bruk ny teknologi og driver god ressursforvaltning med lave utslipp.

Norsk Industri støtter prosjektet og konsekvensutredningen, og oppfordrer til at det ses nytten i en høy fremdrift i prosjektet som bidrag til en attraktiv og konkurransedyktig norsk sokkel med lave utslipp.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Knut E. Sunde
Direktør (sign)

konsekvensutredning@equinor.com
kopi; postmottak@oed.dep.no

Vår dato: 13.06.2019
Deres dato: 18.03.2019

Høringsuttalelse om Hywind Tampen prosjektet

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til e-post datert 18. mars 2019 med oversendelse av konsekvensutredning for Hywind Tampen prosjektet.

NHO er svært positiv til prosjektforslaget. Vi mener det er viktig og riktig at Norge utforsker mulighetene til å bygge ny industri på flytende havvind. Klimautfordringen og Paris-avtalen tilsier at en satsing på flytende havvind er viktig for å nå de globale klimaambisjoner. Markedspotensialet kan derfor være formidabelt. For å realisere Europas utslippsmål er utnyttelse av havarealene en nøkkel. Ifølge Europakommisjonens scenarier kan behovet være over 400 GW havvind i 2050.

Foreløpig er ikke havvind lønnsomt uten subsidier, men kostnadene har falt betydelig og vil fortsette å falle med økte investeringer og høsting av erfaringer. På sikt vil havvind kunne bli konkurransedyktig, selv om lønnsomheten vil kunne variere geografisk. Den formidable veksten i turbinstørrelse har også færre begrensninger på hav enn på land.

NHO ser per i dag ikke noe lønnsomhetspotensial for kraftproduksjon fra flytende havvind til land i Norge. Derimot utgjør installasjonene på norsk sokkel et slikt potensial, da økende CO₂ kostnader fremmer lokal vindkraft som alternativ til lokal gasskraftproduksjon. Havvindparker på sokkelen kan også være et springbrett for Nordsjølandenes visjon om et felles havvind kraftnett.

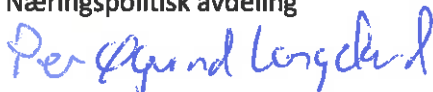
Tiltakskost for kraft fra land synes å være noe høyere enn for å bygge en vindpark i Tampen-området for å forsyne de fem Gullfaks- og Snorre-plattformene. Samtidig er det betydelig teknologiutvikling i prosjektet som det kan høstes viktige erfaringer og kunnskap fra. Prosjektet er derfor særlig viktig for at norske bedrifter kan posisjonere seg og hevde seg i den globale konkurransen på dette området fremover. Dette kan danne grunnlag for ny eksport senere.

Vi registrerer at Næringslivets NOx-fond allerede har gitt tilsagn til støtte til prosjektet. Vi håper Equinor og partnere sammen med NOx fondet og Enova kan finne en akseptabel finansieringsløsning for å realisere prosjektet.

Med vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Næringspolitisk avdeling

Per Øyvind Langeland
Avdelingsdirektør

Per Anker Nilssen
Seniorrådgiver

Equinor Energy AS
Postboks 8500 Forus

4035 Stavanger

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OD 2018/606/ENR

Dato
7.6.2019

Hywind Tampen - Høring av konsekvensutredning - Utbygging og drift

Oljedirektoratet (OD) viser til Equinors brev 18. mars 2019 med utsendelse av Konsekvensutredning for Hywind Tampen.

OD bekrefter at vi ikke har noen kommentarer til konsekvensutredning for Hywind Tampen.

Med hilsen

Tove Francke
Underdirektør

Erik Nilsen Rundell
Sjefingeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk i Oljedirektoratet og har derfor ingen signatur

SAKSBEHANDLER
Kristian Alexander Svendsen
Ivar Nesse-Aarrestad

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

DERES DATO

VÅR DATO
22.05.2019

VÅR REF.
18/03008-7

DERES REF.

ARK. Forvaltningsarkivet
865.2

Equinor ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Riksantikvarens uttalelse ved høring av konsekvensutredning for Hywind Tampen

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Hywind Tampen. Riksantikvaren er tilfreds med konsekvensutredningens føringer for behandling av eventuelle funn av kulturminner, og har ingen videre merknader.

Vennlig hilsen

Ingunn Holm (e.f.)
Fungerende seksjonssjef

Kristian Alexander Svendsen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Equinor ASA
Forusbeen 50
4035 STAVANGER

Deres ref

Vår ref

Dato

19/742-2

21. mars 2019

Høringsvar på forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning for Hywind Tampen

Vi viser til Equinors forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning for Hywind Tampen datert 18. mars 2019.

Samferdselsdepartementet har ingen merknader til forslaget.

Med hilsen

Anita Christoffersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Mitra Zarabi
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Kyst- og
miljøavdelingen

Saksbehandler
Mitra Zarabi
22 24 81 68

Det vises til Equinor ASAs brev av 18. mars 2019 med ref. AU-TPD-PM681-0005-001-01.

Utenriksdepartementet har ingen merknader til saken.

Med vennlig hilsen

Mette Kristin Ek

Rådgiver

Utenriksdepartementet

Traktat- og dokumentasjonsenheten

Mobile: +47 976 10 522

Office: +47 23 95 04 98

[www](#) - [Facebook](#) - [Twitter](#) - [Instagram](#)

